

หลักสูตร การสานชะลอมไม้ไผ่ จำนวน ๓ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพด้าน ความคิดสร้างสรรค์

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสัชชนาลัย

ความเป็นมาของหลักสูตร

การจักสานจากไม้ไผ่มีทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย โดยอาศัยไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในป่าเมืองไทยซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๐๓ ชนิด แต่ที่นิยมนำมาจักสานกัน ได้แก่ ไม้ไผ่ใหญ่ ที่คนนิยมนำมาปลูกไว้รอบ ๆ หมู่บ้านเพื่อใช้หน่อเป็นอาหารและใส่ต้นมาตัดแปลงทำเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นภายในครอบครัว เช่น ตะกร้าชะลอม กระบอมกระดิง ตะแกรง กระเชอ ลอบ ไช กระติบข้าว หวด หรือมวนหนึ่งข้าว ครุ เป็นต้น เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่กล่าวมา ข้างต้นในสมัยก่อนนิยมทำใช้กันเองรายในครอบครัว ตามความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและการจักสานแต่ละอย่างมีกรรมวิธีที่แตกต่างกัน ยากบ้าง ง่ายบ้าง ดังนั้นแต่ละคนจึงมีความถนัดในการทำไม่เหมือนกัน จึงได้เกิดการผลิตเพื่อแลกเปลี่ยนกันขึ้น พอมาช่วงหลัง ๆ ไม้ไผ่หายากขึ้น และคนมีงานอื่นทำที่มีรายได้ดีกว่าก็หันไปทำงานอย่างอื่นแทนจึงยังคงเหลืออยู่เพียงบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่มีความถนัดทางงานนี้เป็นพิเศษหันมายึดอาชีพทางการจักสานเป็นอาชีพหลัก บางคนก็ทำเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ ทำนาโดยอาศัยทำในเวลาว่างตอนเย็นหรือกลางคืนที่กลับจากไร่มาแล้ว เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง การจักสานจากไม้ไผ่นั้นสามารถ นำมาตัดแปลงทำเครื่องใช้ได้หลายอย่าง ดังที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุสำคัญที่นิยมนำเอาไม้ไผ่มาจักสานก็เพราะว่าไม้ไผ่หาง่าย ไม่แปรรูปได้ง่ายมีความเหนียวสามารถจักเหลา แต่ง ได้หลายขนาด ง่ายแก่การลัดแต่ง *ยึดต่อการนำมาประกอบกันเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ กศน.อำเภอบางมูลนาก เห็นความสำคัญของการจัดให้ประชาชนได้เรียนรู้และฝึกทักษะการจักสานไม้ไผ่ จึงได้จัดทำหลักสูตรวิชา การจักสานชะลอมไม้ไผ่ นี้ขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้ฝึกทักษะอาชีพและนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปได้

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสัชชนาลัย ในฐานะหน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ จึงได้ทำการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ประชาชนมีความต้องการฝึกวิชาชีพการจักสานชะลอมจากไม้ไผ่ ในเวลาว่างหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับตนเองและครอบครัว

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้
๒. พัฒนาให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
๓. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพ
๔. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการสานชะลอมจากไม้ไผ่
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพตนเอง

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน ๓ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง

- ภาคปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทาง การประกอบ อาชีพ	๑.๑. เพื่อให้ผู้เรียนบอก ความสำคัญการ ประกอบอาชีพการ งานชะลอมไม้ไผ่ ๒.วิเคราะห์ ความ เป็นไปได้ในการ ประกอบอาชีพรับ จัดทำงานการงาน ชะลอมไม้ไผ่ ๓. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก ทิศทางการประกอบ อาชีพการ งานชะลอมไม้ไผ่	๑. ความสำคัญของ งานงานชะลอมไม้ ไผ่ ๒. ความเป็นไปได้ ในการประกอบ อาชีพ ๓. แหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับงานงาน ชะลอมไม้ไผ่ ๔. ทิศทางการ ประกอบอาชีพจัก สานชะลอมไม้ไผ่	๑.๑. วิทยากรบรรยาย ความสำคัญของงานงาน ชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ สรุปผลการเรียนรู้ ๑.๒. ผู้เรียนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ วิเคราะห์ข้อมูลความ เป็นไปได้ในการประกอบ อาชีพงานชะลอมไม้ไผ่ และสรุปผลการเรียนรู้ วิทยากรช่วยเสนอแนะ เพิ่มเติม ๑.๓. วิทยากรแนะนำ แหล่งเรียนรู้งานงาน ชะลอมไม้ไผ่ให้ ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม แล้วสรุปผลการเรียนรู้ ๑.๔. ผู้เรียนสรุปผลการ เรียนรู้จากการฟัง บรรยายผลการวิเคราะห์ ข้อมูลจากกาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ความเป็นไปได้ใน การประกอบอาชีพ และ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติมแล้วเขียน แนวคิดเกี่ยวกับทิศ ทางการประกอบอาชีพ งานชะลอมไม้ไผ่ วิทยากรสรุปและ เสนอแนะเพิ่มเติม	๓๐ นาที	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒	ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. บอกความเป็นมาและประโยชน์ของการสานชะลอม ๒. ผู้เรียนสามารถจักตอกไม้ไผ่ ๓. ผู้เรียนสามารถสานไม้ไผ่ได้ไม้ไผ่ได้	๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานสานชะลอมไม้ไผ่ ๑.๑ ประวัติความเป็นมาและประโยชน์ของงานสานชะลอมไม้ไผ่ ๑.๒ การเลือกและเตรียมวัสดุการสานชะลอมไม้ไผ่ ๑.๓ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์งานสานชะลอมไม้ไผ่ ๑.๔ การเก็บรักษางานสานชะลอมไม้ไผ่ การเลือกไม้ไผ่ และการจักตอกไม้ไผ่การสานชะลอมไม้ไผ่	ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงความเป็นมาและความสำคัญของงานสานชะลอมไม้ไผ่ ผู้สอนรวบรวมข้อมูลสรุปและอธิบายเพิ่มเติม ๒.๒. วิทยากรสาธิตวิธีการทำความสะอาดวัสดุสานชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำความสะอาดไม้ไผ่ตามที่กำหนด วิทยากรสังเกตตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติ ๒.๔ วิทยากรบรรยายประกอบ ตัวอย่างของจริงเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานจักสานชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนสังเกตสอบถาม และบันทึกการเรียนรู้ และทำกิจกรรมตามที่กำหนด ผู้สอนสังเกตการณ์มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติ ๑. วิทยากรให้ดูตัวอย่างเส้นตอกของจริงและให้ผู้เรียนสนทนาซักถาม ๒. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การจักตอกไม้ไผ่ ๓. วิทยากรให้ดูตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชะลอมไม้ไผ่ และแนะนำวิธีการสานชะลอมไม้ไผ่		๒ ชม.
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑.บอกองค์ประกอบในการประกอบอาชีพได้ ๒.บอกวิธีการเพิ่ม	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ ๑. องค์ประกอบ	๑. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบในการประกอบอาชีพ วิธีเพิ่มมูลค่างานสาน		

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		<p>มูลค่างานจักสาน ชะลอมไม้ไผ่ได้ ๒.คำนวณราคา จำหน่าย งานสานชะลอมไม้ไผ่ ได้ ๔.ระบุช่องทางการ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชะลอมไม้ไผ่ ๕.บอกวิธีการส่งเสริม การจำหน่ายชะลอมไม้ ไผ่ ๖.จัดทำบัญชี รายรับ - รายจ่าย ได้ ๗..บอกคุณลักษณะ ของผู้ประกอบการธุรกิจที่ ดีได้</p>	<p>การประกอบอาชีพ - เวลา - แรงงาน - ทุน - แหล่งวัตถุดิบ - แหล่งจัด จำหน่าย ๒. การจัดการ อาชีพ -ผลิตภัณฑ์ - ราคาการจัด จำหน่ายและ การส่งเสริมการ ตลาด ๓. การทำจัดทำ บัญชีรายรับ - รายจ่าย ๔. คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี</p>	<p>ชะลอมไม้ไผ่วิทยากร อธิบายเพิ่มเติม ๒.วิทยากรบรรยาย ความรู้เรื่อง ส่วนผสม ทางการตลาดในการ จัดการอาชีพ ๓.ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่า งานสานชะลอม ไม้ไผ่ช่องทางการจัด จำหน่ายหรือรับงาน วิธีการส่งเสริมการ จำหน่ายหรือเพิ่ม ปริมาณการส่ง ทำงานสานชะลอมไม้ไผ่ วิทยากร อธิบายเพิ่มเติมและให้ ข้อเสนอแนะ ๔.ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ วิธีการคำนวณ ราคาจำหน่ายหรือราคา รับทำงานจักสานชะลอม ไม้ไผ่ ๕. วิทยากรบรรยาย วิธีการจัดทำ บัญชีรายรับรายจ่ายใน กาประกอบ อาชีพรับงานจักสาน ชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจัดทำ บัญชี ๖. ผู้เรียนระดมความ คิดเห็น เกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี วิทยากร สรุปและอธิบายเพิ่มเติม</p>		

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔.	โครงการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการเขียนโครงการประกอบอาชีพ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับอาชีพอื่นๆได้	๑. ความหมายของโครงการประกอบอาชีพ ๒. การเขียนโครงการประกอบอาชีพ ๓. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการประกอบอาชีพ	๑. วิทยากรอธิบายความสำคัญของการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ ๒. ผู้เรียนฝึกเขียนโครงการประกอบอาชีพ	๓๐ นาที	

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อของจริง
๒. รูปภาพ
- วัสดุอุปกรณ์

การวัดและประเมินผล

- ๑.ภาคทฤษฎี ร้อยละ ๒๐
  - ใบงาน ๑๐ คะแนน
  - แบบทดสอบ ๑๐ คะแนน
- ๒.ภาคปฏิบัติ ร้อยละ ๘๐
  - ความประณีตสวยงาม ๔๐ คะแนน
  - สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ๔๐ คะแนน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐